

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/2333-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 26.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	18/2022	03.10.2022

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i mars 2023 – Hi North

Forvalters tilrådning:

Med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 5.2 fatter Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre følgende vedtak:

- Hi North AS gis dispensasjon fra verneforskriftene for gjennomføring av 2 (to) organiserte turer i Børgefjell/Byrkije nasjonalpark og Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.
- Dispensasjonen gjelder fra 1. mars til og med 2. april 2023.
- Dispensasjonen gjelder turfølge på inntil 14 personer inkl. guider.
- Turene skal gjennomføres etter følgende traseer ihht. kart vedlagt søknad:
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storvollen/Sjånes
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Måsskardvatnet, Simskardet
 - Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Legdvatnet og Øyum i Susendal
 - Tomasvatnet, Sløkskardet, Dorekskardet, Jengelen
 - Tomasvatnet, Rørskardet, Simskardet
 - Jengelen, Dorekskardet, Rørskardet, Simskardet.
- Det tillattes ikke organisert ferdsel på omsøkte trase via Simskardvatnet.
- Arrangør og deltakende guider må gjøre seg godt kjent med vernebestemmelsene og retningslinjene i forvaltningsplan for Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.
- Deltakerne må bevisstgjøres på at de oppholder seg i en nasjonalpark og at det derfor er viktig å fokusere på at den enkeltes og gruppas aktivitet skal sette så få spor som mulig på naturmiljøet
- Før ferdselen gjennomføres skal nasjonalparkforvaltningen orienteres på epost.
- Før ferdselen gjennomføres skal Byrkije Sijte ^v/Tor Enok Larsen og Tjåehkere Sijte ^v/Mats Joma kontaktes for å få oversikt over hvor reinen befinner seg, og slik kunne unngå unødige forstyrrelser.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Hi North (tidligere Naturlige Helgeland AS) søker dispensasjon fra verneforskriften for organisert ferdsel i Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023.

De planlegger 2 skiturer med 3-4 overnattinger i telt. Turene skal ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). For ytterligere opplysninger vises det til søknad fra Hi North AS.

Organiserte/guidete turer til fots eller på ski i perioden f.o.m. 1. august t.o.m. 28./29. februar er en form for organisert ferdsel som **ikke** skader naturmiljøet og trenger derfor **ikke** særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

All organisert ferdsel i perioden f.o.m. **1. mars t.o.m. 31. juli** foregår i hekke- og yngletiden for en rekke sårbare arter, som f.eks. jaktfalk og fjellrev. Dette er arter som kan være svært sårbare for unødig forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Organisert ferdsel i denne perioden vil derfor være søknadspliktig.

Børgefjell er et viktig yngleområde for fjellrev og arten er oppført under kategorien CR, kritisk truet, på den norske rødlista. Vintersesongen i Børgefjell er ei sårbar tid for fjellreven og unødige forstyrrelser bør unngås. Ferdsel kan utgjøre en risiko for unødig forstyrrelser. Det samme gjelder for ulike rovfuglarter som hekker i Børgefjell. Disse forbereder hekking fra mars og utover. Det er da viktig at evt. traseer/aktiviteten legges utenfor sårbare områder og til områder der det er ferdsel/forstyrrelser fra før.

Ihht. generelle retningslinjer for saksbehandling i forvaltningsplanen skal berørte reinbeitedistrikt ha saker om organisert ferdsel til uttalelse før vedtak fattes. Tiltaket det søkes dispensasjon for skjer i mars som også er en sårbar periode for tamrein ift. beitetilgang og forstyrrelser. Søknadene for tidligere år er sendt til distriktene for uttalelse, det fremkom da ingen negative tilbakemeldinger under forutsetning av at turene blir gjennomført i mars og at reindriften kontaktes før turen gjennomføres. Søknad for 2023 er ikke sendt distriktene for uttalelse, men en har i tilrådingen hensyntatt distriktenes tidligere tilbakemeldinger på aktiviteten.

Målsetting i forvaltningsplanen er at innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal ikke forvaltningen av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark være til hinder for utviklingen av bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. Nasjonalparkstyret må vurdere om tiltaket er innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål før evt. dispensasjon gis. Søker må her kunne defineres å drive med bærekraftig og miljøtilpasset reiseliv. I vurderingene må en også være bevist at det i området er ferdsel uansett av besøkende som utøver friluftsliv. Dette medfører forstyrrelser i området og spørsmålet videre blir om omsøkte tiltak medfører vesentlig økt belastning utover eksisterende belastning?

Nasjonalparkstyret innvilget tilsvarende søknader for mars 2019, mars 2020, mars 2021 og mars 2022. Av ulike årsaker ble ikke turene før 2022 gjennomført. I 2022 ble turene gjennomført, i den sammenheng gjennomførte SNO tilsyn med tiltakshaver hvor det ble avdekket avvik ift. dispensasjonen. Avvikene omhandlet bruk av andre ruter og leirplasser enn det som dispensasjonen ga åpning for. SNO konkluderte med at dette var brudd på gitte vilkår i dispensasjonen, men ikke i et slikt omfang at det medførte anmeldes. Tiltakshaver benyttet bla. traseer som ikke var vurdert ihht. kunnskapsgrunnlaget og miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven ettersom de ikke var omsøkt.

Tiltakshaver har selv, i søknaden omtalt disse avvikene og forklart bakgrunnen for hvorfor de oppstod.

I etterkant av SNO rapport har det vært dialog mellom nasjonalparkforvalter og Miljødirektoratet om nasjonalparkstyrets vilkår i dispensasjonen var saklige, og hvilke muligheter nasjonalparkstyret har for å begrense slik organisert ferdsel.

Miljødirektoratet har blant annet gitt følgende tilbakemelding til saken:

Sitat:

«Juristene her var enige om at det neppe er adgang til å forby omsøkte ferdsel til fots (på ski) i foreliggende tilfelle. Adgangen til å forby ferdsel til fots er som tidligere nevnt begrenset, jf. [nml § 35 andre ledd](#). Dersom det ikke er adgang til å avslå en søknad, er det heller ikke adgang til å sette vilkår etter den ulovfestede vilkårslæren.

Som kjent skal skille mellom kommersiell og ikke-kommersiell organisert ferdsel bort ved de (lenge) annonserte forskriftsendringene som skal finne sted, det er aktivitetens påvirkning på verneverdiene/verneformål som skal være avgjørende for om det gis en tillatelse, ikke om aktiviteten er kommersiell eller ikke. Det er naturlig å tolke alle forskrifter i lys av de signaler som er gitt fra departementet»

Sitat slutt

Ut fra Miljødirektoratets tilbakemelding har nasjonalparkstyret få muligheter til å begrense slik ferdsel. Ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster. En skal også legge merke til at Miljødirektoratet fremhever at nasjonalparkstyret må tolke dagens verneforskrift i lys av de signaler som er gitt fra departementet om at skillet mellom kommersiell og ikke-kommersiell organisert ferdsel skal bort i nye verneforskrifter.

Som grunnlag for beslutningen er søknaden vurdert i henhold til prinsippene i naturmangfoldlovens § 8 til 12.

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Naturbase, artskart, rovbase, forvaltningsplan mm er benyttet som kunnskapsgrunnlag for beslutningen.

Føre-var-prinsippet § 9

Føre-var-prinsippet kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf naturmangfoldloven § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Den omsøkte ferdselen er i et begrenset omfang slik at den på kort sikt ikke vil medføre noen stor økt belastning på området. Imidlertid foregår aktiviteten i en meget sårbar periode og hvis flere aktører etablerer tilsvarende tilbud kan dette medføre økt belastning på området. Det åpnes ikke for omsøkte trase via Simskardvatnet

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver § 11

Hvis tiltaket medfører miljøforringelse, skal kostnadene til eventuell retting bæres av tiltakshaver.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder § 12

Ikke relevant i dette tilfellet.

Vedlegg:

- Brev av 14. september 22 - Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023
- Kart over omsøkte traseer.

Hi North

V/Merethe Kvandal

Ytterøra 23

8656 Mosjøen

14. september 2022

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås

Postboks 2600
7734 STEINKJER

Søknad om organisert skitur gjennom Børgefjell nasjonalpark i mars/april 2023

Viser til tidligere søknader og vi ønsker i 2023 og på ny gjennomføre organiserte skiturer gjennom Børgefjell nasjonalpark. Turene er tiltenkt gjennomført med lokalkjent guide fra Hi North og med påmelding av individuelle gjester. Vi er derfor avhengig av forutsigbarhet, da turer markedsføres og selges inn i god tid før turen går.

Beskrivelse

Vi ønsker å gjennomføre inntil to – 2- skiturer i mars/april 2023, fortrinnsvis helg i uke 12 og 13. Turen vi planlegger er tenkt gjennomført med 3 overnattinger i telt og totalt 4 dager. Turene vil ha maksimum 12 deltagere og 2 guider (4-6 telt). Vi vil fiske underveis og våre gjester må utløse fiskekort etter gjeldende regler. Ingen motorisert ferdsel eller utsetting av depoter er planlagt i nasjonalparken.

Tidspunkt

Vi ønsker å gjennomføre turene uke 12 og 13 i 2023

Rute

Vi ønsker primært å gå følgende rute: Tomasvatn, Jengelen, Kjukkelen, Tiplingan og Storsvollen/Sjånes. Alternativt ned til Simskaret eller Øyum i Susendal. Planlagte camper er ved Jengelvannet, Store Kjukkervann og Vestre Tiplingen.

Vi er fleksible i forhold til rutevalgene. Skulle det være nødvendig kan vi gjøre om planlagt rutevalg med tanke på reindrift kort tid før avgang eller underveis på turen. Vi har forståelse for at det er reindrift i området og vil unngå å forstyrre dyrene i kalvingsperioden. Vi er derfor interessert i et godt samarbeide og dialog med reindriftnæringen.

Erfaring fra turene i 2022 viser at vi kan ha behov for å telte/anlegge camp andre steder langs ruta pga vær, føreforhold og/eller deltagerens fysiske form. Vi kan også av de samme årsaker ha behov for å endre rutevalg underveis, og ser at vi fort avviker fra dispensasjonen ved å søke om få alternativer som vi kan ha behov for av sikkerhetsmessige årsaker.

I år ble det dårlig vær på første turen, og da valgte vi å snu denne gruppa, men returnerte til Simskaret fordi det var riktig ift avstand og værforhold. På tur nr to var det så mye snø i første del av turen at de ikke nådde så langt som planlagt pr dag. De måtte slå camp tidligere, men i planlagte rutetrase. Vi hadde avklart på forhånd med reindriften at det ikke var rein i området og følte oss derfor sikker på at vi ikke forstyrret dyrelivet unødvendig.

Ut fra de forutsetninger som rå i Børgefjellet ved ulike vær og føreforhold, ber vi derfor om at vi i større grad kan endre rutevalg underveis hvis dette er strengt nødvendig. Vi har alltid mulighet til å kontakt reindriften via satellitt- eller mobiltelefon for å sikre at vi ikke går inn i et område som vil forstyrre reinen. Vi har som utgangspunkt å gjennomføre turene etter planlagt rute (rød), og endring av rutevalg er eventuelt noe vi kun gjør av hensyn til gjestens sikkerhet. Se vedlagte kart for rutevalg. Hovedrute i rødt, alternative traseer i blå.

Hi North er generelt opptatt av å ferdes på en måte i naturen som setter minst mulig spor. Vi ønsker å formidle kultur og historie, og ivareta natur og dyreliv ved å forstyrre minst mulig. Det er for oss en selvfølge å ta med all søppel hjem, og vi tar også med oss det vi finner underveis som andre eventuelt har forlatt.

Vi er gjerne tilgjengelig for mer informasjon. Vi håper på en positiv behandling av søknaden.

Med vennlig hilsen

Merethe Kvandal

Hi North

Tlf. 98 90 12 49

merethe@hinorth.no

